

ทำไมต้องทำการคัดเลือกพันธุ์ ?

พันธุ์ข้าวที่ใช้เมล็ดพันธุ์ปลูกต่อเนื่องกัน หลายฤดูกาล โดยไม่ได้คัดเลือกอย่างถูกวิธี เช่น พันธุ์ข้าวพื้นเมืองทั่วไป มักจะมีปัญหาการปะปนจากพันธุ์อื่น ทำให้มีต้นข้าวในแปลงแตกต่างกันหลายลักษณะ เป็นผลให้ผลผลิตข้าวที่ได้ด้อยคุณภาพ เนื่องจากมีลักษณะไม่สม่ำเสมอ ดังนั้นการคัดพันธุ์ให้บริสุทธิ์ จะได้ผลผลิตข้าวมีคุณภาพดี ซึ่งเกษตรกรสามารถคัดเลือกให้ได้เมล็ดพันธุ์บริสุทธิ์ ได้ด้วยตัวเอง ไม่ต้องหาซื้อ

พันธุ์ข้าวที่มีลักษณะความแปรปรวน

การคัดเลือกข้าวพันธุ์บริสุทธิ์แบบหมู่ คืออะไร ?

เป็นวิธีการปรับปรุงพันธุ์ข้าว ที่มีลักษณะความแปรปรวน ซึ่งไม่ทราบลักษณะที่ชัดเจน ได้แก่ พันธุ์พื้นเมืองต่างๆ ไปที่เกษตรกรมีการปลูกติดต่อกัน ต่อเนื่อง มีลักษณะหลากหลาย วิธีแบบคัดรวมจะเป็นการคัดแยกพันธุ์เป็นกลุ่มๆ ที่มีลักษณะใกล้เคียงกัน เก็บเกี่ยวเมล็ดพันธุ์ที่คัดเลือกไว้เป็นกลุ่มๆ จะได้สายพันธุ์ข้าวที่มีความสม่ำเสมอของลักษณะต่างๆ ดีขึ้นในแต่ละกลุ่มของข้าวสายพันธุ์นั้นๆ

ขั้นตอนการปฏิบัติในการคัดเลือกพันธุ์แบบหมู่ มีขั้นตอนอย่างไร ?

1. ปลูกข้าวพันธุ์ที่ต้องการคัดเลือก โดยปักดำแบบต้นต่อกอ ในกรณี ตกกล้าเมล็ดรวม หรือปักดำแบบรวงต่อแถว ในกรณี ตกกล้าเป็นรวง

การปักดำแบบรวงต่อแถว

2. เมื่อถึงระยะแตกกอ ประเมินลักษณะทรงต้นด้วยสายตา คัดเลือกกลุ่มต้นข้าวที่มีลักษณะเหมือนกันหรือใกล้เคียงกัน แยกเป็นกลุ่มๆ บันทึกศึกษาลักษณะต่างๆ เช่น สีของใบ กาบใบ ความสูง การออกดอก คัดทิ้งกอที่แตกต่างออกไป
3. ก่อนถึงระยะเก็บเกี่ยว คัดเลือกรวงที่เหมือนกันในกลุ่มที่คัดเลือกไว้ แยกเก็บเกี่ยว เมล็ดพันธุ์ในแต่ละกลุ่ม เพื่อปลูกในฤดูกาลต่อไป
4. ในฤดูกาลต่อไป ปลูกแบบปักดำ แยกแต่ละกลุ่มลักษณะเป็นสายพันธุ์
5. ดำเนินการตามขั้นตอนดังกล่าว 2 - 3 ฤดูกาล ทำให้พันธุ์ข้าวมีลักษณะสม่ำเสมอ และใช้เป็นเมล็ดพันธุ์ดีปลูกต่อไป

พันธุ์ข้าวที่ผ่านการคัดเลือกแบบหมู่